

Verklaring verantwoord beleggen

Duurzaam en verantwoord beleggen wordt ook wel ESG beleggen genoemd. ESG is een (Engelse) afkorting voor Milieu (Environmental), Sociaal (Social) en Bestuurlijk (Governance). Er zijn duurzaamheidsrisico's als bedrijven:

- onvoldoende rekening houden met het milieu;
- hun werknemers en de maatschappij niet goed behandelen en/ of;
- geen goed bestuur (management) hebben.

Als pensioenfondsen zijn wij ons bewust van onze rol binnen de maatschappij en vinden het daarom belangrijk om duurzame aspecten te betrekken bij de beleggingsportefeuille. Wij investeren daarom bijvoorbeeld niet in bedrijven die internationale normen en mensenrechten van de Verenigde Naties schenden. Zodoende kunnen wij een bijdrage leveren aan de integriteit van financiële markten.

Beleggingsstrategie

Het pensioenfonds geeft aan externe, gespecialiseerde vermogensbeheerders een opdracht om namens het pensioenfonds de beleggingen te regelen. Zo'n opdracht wordt een mandaat genoemd. Het mandaat dat door het pensioenfonds aan deze vermogensbeheerders wordt verstrekt, is volledig afgestemd op de rendements- en risico kenmerken van ons fonds.

Bij de keuze voor een nieuwe vermogensbeheerder houden wij rekening met onderwerpen zoals Milieu (Environmental), Sociaal (Social) en Bestuurlijk (Governance). Met de duurzaamheidsrisico's van bedrijven op de (middel)lange termijn wordt bij aandelenbeleggingen ook rekening gehouden.

Daarnaast dient de vermogensbeheerder de principes voor verantwoord beleggen (Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties ondertekend te hebben. Ook ontvangt de vermogensbeheerder uitsluitend een vaste vergoeding voor de geleverde diensten. Als een contact met een vermogensbeheerder opgezegd moet worden dan kan dat op dagelijkse basis. Er is dan geen sprake van extra kosten en voorwaarden.

Jaarlijkse beoordeling

Het pensioenfonds beoordeelt jaarlijks haar vermogensbeheerders. Met andere woorden hoe goed presteert de vermogensbeheerder. Daarbij wordt gekeken naar:

1. Het rendement
  - Het gerealiseerde rendement over een meerjarige periode, na aftrek van alle transactiekosten, in relatie tot de ontwikkelingen op de financiële markten.;
2. Het rendement en het gelopen risico
  - Het gerealiseerde rendement in relatie tot het gelopen risico en de omloopsnelheid van de beleggingsportefeuille in geval van actief beheer,
3. Ontwikkelingen bij de vermogensbeheerder
  - De ontwikkelingen bij de vermogensbeheerder die betrekking hebben op de organisatie, de medewerkers, de beleggingsstrategie, de interne bedrijfsprocessen en de interne controles.
4. Verantwoord beleggen
  - De manier waarop de vermogensbeheerder invulling heeft gegeven aan de principes voor verantwoord beleggen.

Hoewel het pensioenfonds bewust duurzaamheidscriteria meeneemt bij haar beleggingsbeslissingen, wordt hierbij niet expliciet rekening gehouden met negatieve duurzaamheidsfactoren. Het pensioenfonds heeft haar vermogensbeheer uitbesteed en houdt bij de selectie, bewaking en evaluatie van haar vermogensbeheerders expliciet rekening met de wijze waarop zij invulling geven aan de vereisten onder het Europese besluit Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR).

Betrokkenheid

Voor het beleggen in aandelen maken wij gebruik van aandelenbeleggingsfondsen die beheerd worden door externe gespecialiseerde vermogensbeheerders.

Deze partijen kunnen als aandeelhouder tijdens een aandeelhoudersvergadering door middel van stemgedrag en/of een dialoog bedrijven aanmoedigen om duurzamer te worden. Ook kan het voorkomen dat bedrijven niet open staan voor een dialoog en/of voor het veranderen van hun beleid. In dat geval kan worden besloten om niet meer te beleggen in bedrijven, die of niet goed omgaan met duurzaamheidsrisico's of onvoldoende stappen ondernemen om meer duurzaam te worden. Dit noemen we 'uitsluiten'.

Het dialoogbeleid, stembeleid en uitsluitingenbeleid van de vermogensbeheerder is dan ook van toepassing op de aandelenbeleggingen van het pensioenfonds. Periodiek leggen de aangestelde vermogensbeheerders verantwoording af aan het pensioenfonds over het gevoerde dialoogbeleid, stembeleid en uitsluitingenbeleid.